

САВЕЦКАЯ ВЕЛАРУСЬ

ВЫДАНИЕ УСЕБЕЛАРУСКАГА ВЫКАНАУЧАГА КАМІТЭТУ САВЕТАУ

ТРЕЦІ ГОД ВЫДАНИЯ.

Штодзённая газета.

№ 278 (683). Пятніца 15-га снежня 1922 г.

Няхай жыве Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік!
Няхай жыве саюз рабочых і сялянства Беларусі!

Падпісная плата
Звычайная — 400 р. дэталі — 300 р.
Плата за аб'ёмнасць — 500 руб. за радок паўтара.
Спецыяльная — на 50% даражэй.
Плата за публікацыю аб'яваў і аглядаў:
для аглядаў саюза — 700 р.
для іншых грамад — 1500 р.
Чаргов. і ўтрыманне Сав. Забавішч. — даражэй.
Падпіска і аб'ёмнасць прымаюцца ў Конт.
агенцтва пры Дзяржаўным Выдавецтве Р.
(Менск, Петрашаўская, 8).

Адрэс рэдакцыі і адміністрацыі:
МЕНСК, Зяляршэка, 97.

Вітаем дэлегатаў Усебеларускага 4-га Зьезду.

Кожны новы год суапоўняе жыццё расійскае ўсё шырэй і шырэй поле працы для рабочых і сялян Савецкіх рэспублік.

На гэтых задачах стаяць і перад 4 Усебеларускім Зьездом Саветау, які распачынае сваю сур'язную і цяжкую працу, які мусіць пазлажыць новыя крокі на заснаванні будынак — Савецкую рэспубліку.

Мы шчыра вітаем прадстаўнікоў сялян і рабочых, на долю якіх выпала гэта вялікая справа — перабудаванне старога сьвету на сьвет новы, камуністычны.

Адна з галоўных задач 4-га Зьезду — гэта выпрацаваньне пляну працы, каб яе сьлед адбудоўваць пашу гаспадарку, палепшыць эканамічнае становішча Савецкай Беларусі, што зьяўляецца галоўным грунтам усяго жыцця і будаўніцтва.

Другое, на што Зьезд павінен будзе звярнуць вялікую ўвагу — гэта замацаваньне братняга саюзу між усімі Савецкімі рэспублікамі, утварэньне аднаго фронту працарэчату, які б зрабіўся нярухомым сьпіяноў перад фронтам усясьветнага капіталу.

Наша Савецкая Беларусь, дзякуючы географічнаму палажэньню, павінна зьявіцца крэпасцю ад буржуазнай навалы Заходу, — а гэту сілу нашай краіне толькі дасць агульны братні саюз з старшай сестрай Расіяй і іншымі Савецкімі рэспублікамі.

Гэты Зьезд павінен таксама замацаваць яшчэ мацнейшыя ра-

бочага гораду і селяніна вёскі, які ўвесь час вядуць агульную барацьбу і жывуць аднымі інтарэсамі, але дзякуючы аноміям эканамічнай сітуацыі менш зьвязаны між сабою зносіны. Мы павінны што, сялянскія дэлегаты перададуць сваім выбірацелям, што рабочы гораду ня менш клопацца і аб селяніну, чым аб сабе, перададуць аб той самаахвары, якую несць і дзяржава гэтыя рабочыя за сялянскую беднаць.

Мы вітаем дэлегатаў Зьезду і верым, што ўскладзенае на іх заданьне іх выбірацелямі і ўсе тым заданьні, якія ўскладаю на іх само жыццё і сучасны момант, будучы выкананы. Аб гэтым нам кажуць пацярпелія Зьезду, аб гэтым запэўнівае нас і самы сьлед сучаснага Зьезду.

Дык да працы, таварышы дэлегаты! Памылі і недахваткі мінулага году пхай будучы вамі пазакані і папраўлены. А каб праца ва ўсіх галінах жыцця ў наступным годзе пайшла шпарчэй і прадуктыўней, вы паводзіце новы плян і пастарайцеся яго ажыццявіць.

Селянін і рабочы чкае вырашэньняў і пастаноў аб гэтых бальшых пытаннях, як інзола, падагкі, ахова здароўя, суды і г. д. Селянін і рабочы верыць, што ўсе гэтыя пытаньні, якія мей маюць і мінулым годзе, будучы ажыццяўлены, і мы больш правідавоым шляхам, хоць з непамерным цяжарам, пайдзем да сьветлай будучыны — да камунізму. Валікага поспеху жадаем мы будучынам новага жыцця!

арыштаваць некаторых рабочых. Ня глядзячы на наказ камісара Варшавы аб забароне ўсіх сходаў і маніфэстацый, фашыстам удалося арганізаваць выступленьне Атрад конных жаніараў, якіх паводзілі падтрыманьня парадку, базьдзейнічаў. Начальнік атраду курьы папароску, не даючы ніякіх наказаў, фашысты на відэоку ў паліцыі выбілі каменнямі вонкі ў рэдакцыю „Дзю-Грошувскі“.

Правакацыя паліцыі.

Пасьля таго, як прывялі прэзыдэнта да прысягі, рабочыя сабраліся каля рэдакцыі „Работнік“, дзе выступілі Дашынскі і Лімавоўскі. Сабраўшыся акружыла паліцыя. Пасьля сканчана сходу і пасьля перагавору Дашынскага з паліцыяй сабраўшыся рабочыя былі выпушчаны на вуліцу.

Кривавыя стычкі.

ВАРШАВА, 12-12. Таўпа, дэманструючая супроць Нарутовіча, абабіла дэлегатаў П. П. С. Дашынскага, Пятрэўскага, сенатара Лімавоўскага. Пашэсаўцы зьявілі рабочых з бліжэйшай фабрыкі і накіраваліся на вырчку дэлегатаў. Між дэманстрантамі і рабочымі адбыліся стычка. Чацьвёра забіта, некалькі паранена. У часе прысягі прэзыдэнта правыя дэлегаты адсутнічалі. Нарутовіч вымушан быў доўга заставацца ў памішканьні сойму. Паграбавалася вайска, каб даць магчымасьць прэзыдэнту выехаць з сойму.

Забастоўка пратэсту.

ВАРШАВА, 12-12. 12-га снежня П. П. С. абвясціла аднадзённую агульную забастоўку пратэсту супроць польскай рэакцыі. Міністр унутраных спраў Кеміньскі, нічога не зрабіўшы дзеля ліквідацыі непарадкаў падаў у адстаўку.

Забарона сходаў і мітынгаў.

ВАРШАВА, 12-12. Выданьне загадаў забараняючы сходы і мітынгі.

У Поэзыдыуме Ц.В.К. Бэлаўсці.

На апошнім пасяджэньні Прэзыдыуму ЦВК Беларусі былі між іншым, вырашаны гэтыя пытаньні: Ратыфікацыя дагавору з Нямеччынай.

Ратыфікаваны дагавор між Нямеччынай і Беларусі со, зроблены ў Бэрліне 5-га лістапада 1922-га году.

Новая канстытуцыя СССР.

У зьвязку з пытаньнем аб утварэньні саюзу Савецкіх сацыялістычных рэспублік, прыняты прэзідэнт новай канстытуцыі Беларускай рэспублікі.

Аб лесанарушэньнях.

Пастаноўлена сьліць усе справы аб лесанарушэньнях, зробленых да 11-га ліпеня 1922-га году — да 2-х гадоўзга юбілею з дня вызваленьня Менску ад беларускага.

Перамена назвы сельгасп. інстытуту.

Пастаноўлена перамяніць назву сельгасп. інстытуту ў інстытут сельскай гаспадары ў часьці Акцябрскі Рэвалюцыі.

IV Усебеларускі Зьезд Саветау.

Каля ўваходу тэатру ўсюды ганаровыя караулы. Усе мейсныя ў партэры, лёжах на другім і трэцім ярусах перапоўнены дэлегатамі і гасьцямі, рабочымі, чырвонаармейцамі, сялянамі.

На Зьезд прыбыла 217 дэлегатаў з рашаючым голасам. За оталом прэзыдыум Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Беларусі старога складу. Старшыня Ц. В. К. Беларусі тав. Чарвякоў абвясціў IV-ты Зьезд Саветау Рабочых, Сялянскіх і Чырвонаармейскіх Дэлегатаў Беларусі адчыненым.

Т. Чарвякоў, вітаючы Зьезд, перадае яму ўсю паўнамоцтва Улады Савецкай Беларусі.

Аднагалосна выбіраецца прэзыдыум з 17 чалавек у складзе т. т.: Чарвякоў, Багушэка, Ходаша, Славінскага, Ігнатюўскага, Гэтнэра, Фабрышэўска, Нодэля, Шчыты, Хадасевіча, Лікумоўска, Чарнушэвіча, Лудкевіча, Уладзімірава, Розэна, Русакова, Чэчына.

Цэлы шэраг прадстаўнікоў — партыі, прафсаюсаў, навукі, Чырвонай арміі, кааперацыі, консул Р. С. Ф. С. Р. — вітаюць Зьезд. Гучнай заацый Зьезд вітае прадстаўнікоў навукі і Чырвонай арміі. Аднагалосна прымаецца вось якая адоўва Зьезду:

ДА ПРАЦОУНАЙ БЕДНАТЫ БЕЛАРУСІ.

Рабочыя, сяляне, чырвонаармейцы!
У чацьвёрты раз зьбіраецца Усебеларускі Зьезд Саветау рабочых, сялянскіх і чырвонаармейскіх дэлегатаў.

Усяго чатыры гады прайшло з часу заснаваньня сацыялістычнай Савецкай рэспублікі Беларусі, чатыры гады цяжкай, уварганьня барацьбы за ўладу працоўных проціў капіталістаў і ішоў.

Савецкая Беларусь у дэспі аб'яднаньні з працоўнымі масамі ўсіх іншых Савецкіх рэспублік моцна стаяла ў працягу гэтых чатырох гадоў на варце заваяваў рэвалюцыі, стараючыся замацаваць саюз рабочых і сялян. Большая частка гэтага часу прайшла ў барацьбе з буржуазяй. Польскія паны, якіх падтрымоўваюць чужаземныя капіталісты, шмат разоў памышаліся аднаць у рабочых і сялян рэвалюцыяныя заваяваньні, аднаць зьямы ў сялян, вярнуць фабрыкі фабрыкантам.

Падтрыманьня рабочымі і сялянамі братніх Савецкіх рэспублік, падтрыманьня нашай слаўнай Чырвонай арміі, рабочыя і сяляне Беларусі знішчылі ўсе замеры ўсясьветнай буржуазыі вярнуць нас пад яро капіталіста.

Усяго адзін толькі год працоўная бедната Беларусі мела магчымасьць звыцца спакойнай працай. І ўжо зараз мы можам адзначыць вялікі дасяганьні ў вобласці прамысловасці і ў вобласці адбудовы сельскай гаспадаркі.

Цяжкі і марудны далажны шлях рэвалюцыі. Нашы ворагі ня хочучы згадзіцца з існаваньнем Савецкай Фэдэрацыі. Ня маючы сілы, яны толькі на нейкі час адмовіліся ад барацьбы з намі. Савецкімі публікам былі заўсёды не па духу захватніцкія імкненьні. Стараючыся ўсе сілы адаць на пабудову зруйнаванай гадзімі вайны народнай гаспадаркі, яны заарпанавалі Польшчы, Літвы, Латвіі, Эстоніі і Румыніі прыступіць к фактычнаму разброеньню.

Нашы суседзі згадзіліся на словах на разброеньне і скрачэньне арміі, фактычна адмовіліся распачаць зварот на скрачэньне арміі.

Няхай аб гэтым заўсёды помняць усе працоўныя рэспублікі. Няхай кожны рабочы і селянін помняць, што паны суседзі трымаюць на гітве свае арміі, што Чырвоная армія таксама павінна быць заўсёды гатовай.

Савецкая Беларусь на ўсёй сваёй рабоце заўсёды ішла вага ў погу да усімі братнімі Савецкімі рэспублікамі. Разам ваялі барацьбу на фронтах Разам будавалі зруйнаваную гаспадарку.

Зьезд, маючы на ўвазе ўтварэньне міжнароднага абставіны і маючы на ўвазе цвёрдае рашэньне рабочых і сялян усіх Савецкіх рэспублік, запрапануе агульную барацьбу і сваімі рашэньнямі яшчэ больш замацуе узы братэрства, якія зьяўляюць працоўную беднату Савецкіх рэспублік.

Побач з гэтым пытаньні мірнага будаўніцтва будучы стаяць у цэнтры ўвагі Усебеларускага Зьезду.

Зьезд зьверне вялікую ўвагу на разгляд пытаньняў па адраджэньню сельскай гаспадаркі і прамысловасці, на пытаньне зьсветы і фізікасаў, без якіх не магчыма існаваньне рэспублікі.

Разглядаючы гэтыя пытаньні, Зьезд будзе помняць, што ў першую чаргу неабходна забяспечыць інтарэсы рабочых і сялян.

Зьезд верыць, што сваёй работаю яшчэ больш замацуе саюз між рабочымі і сялянамі.

Няхай жыве і крэпне саюз рабочых і сялян Беларусі!
Няхай жыве і крэпне саюз рабочых і сялян усіх Савецкіх рэспублік!

Няхай крэпне і пашыраецца ўспольнае сацыялістычнае рэвалюцыяныя якае вызваляе рабочых і сялян усяго сьвету ад уціску ўсясьветнага капіталу!

IV Усебеларускі Зьезд Саветау

Выступленьне польскіх фашыстаў

Збор пагромшчыкаў „Розвуя“

11-га снежня з самай раніцы на пляцы Трэх Крыжоў перад домам таварыства „Розвуя“ пачалі збірацца варшавскія пагромшчыкі. У клубе „Розвуя“ знаходзіўся штаб, якім кіраваў вядомы правакатар Арохавіцкі. Плян фашыстаў быў такі, каб зачыніць усе дарогі з гораду на вайсковую вуліцу і на пусьціць у сойм ні дэлегатаў, ні гасцей, ні самога прэзыдэнта рэспублікі. Ня глядзячы на вялікі лік паліцыі коннай і пешай, з прычыны яе базьдзейнасьці, пагромшчыкам удалося ўстанавіць тэлефон для сувязі з дэманстрантамі розных канцоў гораду. Дэманстранты выступілі пад лозунгам: „Няхай жыве польскі фашызм“, „Няхай жыве прэзыдэнт Гальдэр, прач нацыянальныя вбор“, „Распусьціць сойм“. Адносінны паліцэйскіх да фашыстаў былі спачувальнымі, дзякуючы чаму ім удалося затрымаваць і зьдэкаваць

збор дэлегатаў сойму і прадстаўнікі партыі.

Бязьдзейнасьць паліцыі.

А 10^{1/2} гадзіне дня пад ахранай 90 пеньш паліцэйскіх з дымаговай конных паліцэйскіх вехаў прэзыдэнт Нарутовіч. Дэманстранты ў ліку 300—400 чалавек стаялі на дарозе прэседу прэзыдэнта. З прычыны бязьдзейнасьці паліцыі пагромшчыкі дэманстранты былі гаспадарамі вуліцы і сьлілі ўсялякі рух.

Паліцыя страляла ў рабочых. Ёсьць забітыя і раненыя.

Рабочыя накіраваліся да камітэту ППС з чырвонымі сьцягамі, а за імі йшлі пагромшчыкі са сьцягамі „Сьв. Кіла“ і „Розвуя“ і атрад паліцыі. Без усякага папярэджаньня паліцыя пачала страляць з тылу. Страляніна трыма без паразу 10 хвілін. Забіты адзін рабочы і ранена больш як 20.

Пасьля страляніны паліцыя замест арышту страляюшых ухітрылася

Няхай жыве і крэпне саюз рабочых і сялян Беларусі! Няхай жыве і крэпне цесны саюз рабочых і сялян усіх Савецкіх рэспублік!

Апошнія навіны.

(Радзі з Ганноўру).

— У Варшаве пачалася гэнэральная забастоўка пратэсту супроць выступлення фашыстаў. Начальнік паліцыі Варшавы зволеа з пасады і прыцягваецца да аднаведнасьці.

— Англія адправіла ў Амэрыку камісію для ўмеркаваньня міжсаюзыніцкіх даўгоў. У склад камісіі ўваходзяць ангельскі міністр грашовых спраў Балдуін і старшыня ангельскага банку Фултон.

Менскі Савет аб заданьнях Усебеларускага Зьезду Саветаў.

Выбары на Усебеларускі і Усерасейскі Зьезд

Пленарнае паседжаньне Менскага Савету.

13-га сьнежня ў памяшканьні Дз. Тэатру адбылося пленарнае паседжаньне Менскага Гарадскога Савету разам з прадстаўніцамі фабрыкаў, пайсковых часьцей і камелушаў.

Быў заслушан даклад т. Гэтнэра аб малым быць Усебеларускім Зьездам Саветаў.

«Толькі ў 1922 годзе, — кажа т. Гэтнэр, — Менскі Горадпалком пачаў арганізацыйнае будаўніцтва і аднаўленьне гораду. На зьездзе прыдаецца застанавіцца на працы Горадпалкому ва ўсіх галінах яго гарадскога жыцьця і разабрацца ў тых дэфектах і перашкодах, якія затрымлівалі яго прадукцыйную працу. На зьездзе будзе заслушан даклад ураду аб працы Ц. В. К. у беларускім абшчэ, дзе неабходна будзе застанавіцца на пытаньнях гарадскога гаспадаркі, зямельнай і дасвой палітыкі, сельскай гаспадаркі, камуністай, камуністай гаспадаркі і г. д. Пасля прыдаецца разважальнае пытаньне аб фінансавым базьсе, аб мясцовых сродках у зьвязку з цвёрдым бюджэтам гарадзкіх устаноў, якія не патрабуюць далей павялічэньня сваёй дэталінасьці».

Пасля т. Гэтнэра гаварыў па справе ўстанавленьня структуры Савецкага апарату на 1923 г. у зьвязку з фінансавай палітыкай.

Праба рэарганізаваць Савецкі апарат, зьліць аднародныя ўстановы, скараціць іх на колькі можна дэталі таго, каб прыставацца да рэальна сродкаў, якія знаходзяцца ў нашым распарадкаваньні. Кожнаму дэлегату Зьезду праба быраць канструкцыю Сав. апарату.

Тав. Гэтнэр казаў таксама аб пераглядзе адміністрацыйнага кодэксу, аб працы саюзнаў і аб пэрабнасьці стварэньня прыкладнага гаспадаркі. Аб народнай асьвэце т. Гэтнэр вост што сказаў:

«Школа знаходзіцца ў цяжкіх умовах, школы не паладжаць, не ацяпляюцца і г. д. На вэсках з гэтым пытаньнем сьправа стаіць шчыра горка. Неабходна падняць пытаньне аб школе, праба, нарэшце, павялічыць узровень веды рабочых і сялян».

Праба таксама падняць пытаньне аб грамадзянскім кодэксе і Савецкай Юстыцыі, праба стварыць судэбную структуру — адны суды ў Грунтоўнае пытаньне, якоа праба разлідаць на Зьездзе, — гэты пытаньне аб стварэньні саюзу Савецкіх рэспублік.

Няхай жыве злучнасьць рабочых і сялян усіх Савецкіх рэспублік».

Пы дакладу тав. Гэтнэра прымаецца вост якая рэвалюцыя: «Пленарнае паседжаньне Менскага Савету рабочых, сялянскіх і чырвонаармейскіх дэпутатаў разам з прадстаўніцамі фабрыкаў, пайсковых часьцей і камелушаў, заслушаван даклад тав. Гэтнэра аб малым быць 4-м Усебеларускім Зьездом Саветаў, апаздані».

1) Перад 4-м Усебеларускім Зьездом Саветаў стаіць пажнае і складнае заданьне — развіць і ўглыбіць пачатую працу на ўсіх галінах дзяржаўнага і гаспадарчага будаўніцтва.

2) Пытаньні зямельнай палітыкі, правядзеньня ў духу аснаўнага кодаксу аб працоўным землярарэстаньні, павінны развівацца далей з мэтай якаяхутэй падняць сельскую гаспадарку.

3) Наша фінансавая палітыка, якая прайшла ў мінулым годзе на грунце паллага шэрагу фінансавых мерарыяў і намаджаньня цвёрдага дзяржаўнага і мясцовага бюджэту, павінна працаваць далей у такім жа напрамку. Разгляданьне мясцовага бюджэту на новы год павінна мець сваёй мэтай усёмі мерамі знаходзіць сродкі, каб заагачымаць як найбольш пэўна здавальнае мясцовае патрэбы.

4) Асьвета, з прычына цяжкага матарыяльнага становішча, у якім яна знаходзіцца, павінна быць прызначан адным з ударных заданьняў. Пад школы павінна быць паладжэны цвёрды матарыяльны базіс: а) прав паладжаньне цвёрдай сеткі школ, б) вызначэньне з мясцовага бюджэту максімуму сродкаў для справы асьветы і вярэццёнасьці дасяленьня да абавязковай даламогі школы.

5) Прымаючы пад увагу неабходнасьць валай пэраўжынасьці сід для далейшай труднай працы і пэдалучы, што развіцьцэ і ўзмацаваньне Савецкіх рэспублік і Савецкай Беларусі знаходзіцца ў прастай залежнасьці ад умацаваньня Савецкай Расей, Пленум лічыць, што 4-ты Усебеларускі Зьезд Саветаў павінен прыняць пастаанову, якая стварыла-бы шчыра больш моцную сувязь Савецкіх рэспублік, гаравуючы на тэрыторыі аднаго ўнутрачага гаспадарчага будаўніцтва і абароны, але таксама аднаго ўнешняй палітыкі, захоўваючы ў той-жа час уніку кожнай Савецкай рэспублікі на справы ўсяго Саюзу Савецкіх Рэспублік.

Пленум Менскага Гарадскога Савету рабочых, сялянскіх і чырвонаармейскіх дэпутатаў пэра 4-ты Усебеларускі Зьезд Саветаў і пэрыць, што дэлегаты Зьезду разважальна пэра і складнае заданьні, якія стаіць перад імі, на карысьць усіх працоўных рэспублік».

Ад Менскага Гарадскога Савету на 4-ты Усебеларускі Зьезд Саветаў, на правах ініцыятывы Савецкага Савету, аднагалосна выбрана 50 дэлегатаў з правам рашаючага голасу і 25 дэлегатаў з правам дарадчага голасу.

На малым быць Усебеларускім Зьездом Саветаў ад Менскага Гарадскога Савету выбрана т. т. Гэтнэр, Карп і Ленін.

Паседжаньне скончылася заслушаньнем дакладу т. Стакоўскага аб малым быць тыдні дацяццэ.

Ленданская канфэрэнцыя.

Ультыматум Мусаліні.

ЛЕНДАН, 11-12. На нарадзе прэм'ераў Мусаліні зрабіў вост якое патрабаваньне: у выпадку згоды Англіі скасаваць даўгі Італіі, апошняя перашкодзіць Францыі выступіць супроць Нямеччыны. У іншым выпадку Італія цалком будзе пэтрамліваць Францыю.

Словы і справы.

ЛЕНДАН, 12-12. Па прэвенту Пуанкаре саюзныя ўрады павінны заняць Рурскую вобласць. Бонар-Лёу заявіў, што Англія ня можа далучыцца да гэтага прапанаваньня. Аднак, увесь ангельскі друк падрыхтоўвае грамадзянскую думку, што Англія фармальна пратэстуе, але ня будзе прычыць захопу Францыяй Рурскай вобласці.

Нямецкія прапанаваньні адхілены.

ГАННОВЭР, 13-12. Пастаанова канфэрэнцыі саюзных прэм'ер-міністраў аб адхіленьні нямецкага рэпарачыйнага пляну адпраўлена нямецкаму ўраду з тлумачэньнем, што пры пераходзе абст'вінах нямецкія прапанаваньні не вырашаюць рэпарачыйных цяжкаў.

Водгукі канфэрэнцыі

Нездаволены перарывам канфэрэнцыі.

ГАННОВЭР, 13-12. Італьянскі друк расчараван перарывам Ленданскай канфэрэнцыі. «Журналь-де Рома» піша, што Ленданская канфэрэнцыя пэлазала, што згода саюзнікаў на рэпарачыйнае пытаньне магчыма толькі ў тым выпадку, калі Францыя будзе вылучаць ад шалецтва акупіраваць Рурскую вобласць».

Пуанкара адмовіўся ад акупацыі Рурскай вобласці.

ГАННОВЭР, 14-12. Пэрамаўленні між Пуанкара і Мілэрэвам прывялі да згоды аб аднаўленьні адзупіцы Рурскай вобласці. Пасля перамаўленьняў з Мілэрэвам Пуанкара заявіў прадстаўнікам друку, што ў Лендане ён наогуз не гаварыў аб магчым аб акупацыі Рурскай вобласці і пэраіў за сабой свабоду чынасьці з моманту нямецкага рэпарачыйнага плачыху.

Амэрыка за інтарэсы ўсяго сьвету.

ГАННОВЭР, 14-12. Амэрыканскі урад ствараецца ўсімі сьмамі знайсьці меры для пэраважэньня цяжкага становішча Эўропы і згодзе прыняць удзел у вырашэньні рэпарачыйнага пытаньня ў інтарэсах ўсяго сьвету.

К гандлёвым зносінам.

За гандлёвыя зносіны з Расей.

ЧЫТА, 11-12. Іапонскія праміслоўцы на нарадзе ў горадзе Осакі прынялі рэзалюцыю аб арганізацыі акцыянернага таварыства гандлю з Расей. Рэвалюцыя пэрабуе ад ураду заснаваньня згоды з Расей. На нарадзе пэрапоўлена вэсць у Расей сваіх прадстаўнікоў і склікаць пэрадчыныя вэсды з мэтай дэамаганду рабхутчэйшаму аднаўленьню гандлёвых зносінаў між абедзьвюма дзяржавамі.

Зносіны з Італіяй.

НОВАРАСЕЙСК, 13-12. У бліжэйшы час заснавацца рэгулярныя параждныя рэйсы між Італіяй і Чорнаморскімі партамі.

У Савецкай Фэдэрацыі.

Новая рэвалюцыя літэратура.

МАСКВА, 13-12. 12-га сьнежня Дзяржаўным Выдавецтвам выпушчаны вост якая кніжка: Ленін, збор твораў том 14 — «Вуржываная рэвалюцыя 17-га году», Елістратаў — «Очарк адміністрацыйнага права» Мопро — «Гісторыя пэдагогікі», Сандзірскі — «Фашызм».

Прыгавор над царкоўнікамі.

МАСКВА, 13-12. Вынесен прыгавор па справе 118 маскоўскіх царкоўнікаў. Ігуменьня Пабыдзінская, сьвяшчэньнік Хетавацкі, благачынны Успенскі прыгавораны к 10 гадам заключэньня; Станкевіч Багаўленскі, Мілоўскі — маістр архэалёгіі і Успенскі к 8-мём гадам; 15 падсудных — к 5-цём гадам; 51 — к розным тэрмінам заключэньня; 31 чалавек

спраўдзены. К усім абнаважаным прыставаецца амістыя.

Работы палітэхнікум.

ПЕЦЯРБУРГ, 13-12. Прамысловае бюро арганізуе рабочы палітэхнікум па падгатоўцы найбольш эдальных рабочых к заняццю месца дырэктараў трэстаў, членаў праўдэнаў і іншых арганізацыйных пасада.

На дапамогу асьвэце.

ВОЛАГДА, 11-12. Губэрскі Зьезд Саветаў пэрапавіў адлічыць па пародную асьвэту ня менш 30 проц. мясцовых даходаў.

Адэрочка лётарэі.

МАСКВА, 13-12. Савет Народных Камісарыаў пэрапавіў адэрочыць выпуск білетаў дзяржаўнай лётарэі на 2 месяцы — да лютага 23-га году.

У ЛЭЗАНІ.

Пратэст расейскай дэлегаты.

ГАННОВЭР, 13-12. Расейская дэлегатыя ў Лэзані пэрадала старшыні канфэрэнцыі пратэст супроць спроб вырашэць пытаньне аб рэаброеньні зны прэліяў бяз удзелу расейскай дэлегаты. Расей не адмаўляецца ад свайго права на абмяжованы ўдзел у вырашэньні пытаньня аб прэліяў.

Розныя весткі

Члены Кэмуністэчнага Інтэрнацыяналу — заграўніцу.

ПЕЦЯРБУРГ, 12-12. 12-га сьнежня ўвечары члены Камітэру выкаліў Цецябургу заграўніцу. Выгляджэньням зроблены ўражэньня прэвалды.

Пратэст супроць забойства.

ЛЕНДАН, 10-12. У Ірландскім парламанце лідар рабочай партыі Дэкэсан, пратэстуе супроць кары рэспубліканцаў бяз суда, заявіў, што гэты кары зьяўляецца звычайным забойствам, якоа падрывае ўсталявае даверра народу к ірландскаму ўраду. Прадстаўнік ураду бараіў

неабходнасьць тэрору ў адкосілах да рэспубліканцаў. Парламант б тэчасьці 39 галасоў супроць 14 пэкаваў даверра ураду.

Фашызм у Францыі.

ПАРЫЖ, 13-12. Францускае Уада дэваліла заснаваньне фашыстскіх арганізацыяў. Адачасова выдан зааад аб выгнаньні з Францыі італійскіх упэкачоў, які пэнажаданы чужаземцаў.

Вост джк разбровьне

ГЭЛЬСІНГФОРС, 13-12. Па патрабаваньні вэснага міністра Філяндыі, пагражаючага адстаўкай, сьцім павялічыць вэсны бюджэт да 300.000.000 фінскіх марак. Супроць павялічэньня бюджэту галасавалі сацыял дэмакраты і камуністы.

Вярыце прыклад.

(а. Пупыль, Зэльчанскай вол., Барысаўск. пас.). Нядаўна адбыўся сход грамадзян. Разлідаўшы пытаньні народнай асьветы і аб мерах барацьбы з самагонкай. Прадстаўнік адзела народнай асьветы абмалываў цяжкае матарыяльнае становішча рэспублікі, з прычыны чаго дзяржава ня можа ў дэперашні час утрымліваць усе школы на свой кош. Грамадзянства павінна дэамаганду, дзяржава і ўанць на сваё ўтрыманьне частку шкэла.

Выслушавшы даклад, сход пэрапавіў выкаваць падяку адзэлу народнай асьветы за яго працу ў справе асьветы цёмных селянскіх гурткаў. Сход даручаў сельскаму савету вэраз за сабраць апаўнасьці ўсе жыта, пэлажае на ўтрыманьне школы. Для купі падручнікаў сход пэрапавіў аднаўляць частку сабранага жыта.

Іншым вэскам нашай рэспублікі ня шкодзіла б уанць прыклад з вэскі Пушоны і таксама даламаганду дзяржава ў справе пэладжэньня асьветы ў вэсцы.

Замест школы — самагонка.

(Вэска Заполье, Ігуменск. пас.). Некалькі разоў зьбіраўся грамадзяне нашай вэскі для абгавораньня пытаньня аб адчыньні школы і нічога не маглі вырашыць. У апошні раз рашылі, што «мы, значыцца, ад школы не адмаўляемся, але ня маем сродкаў на ўтрыманьне пэстаў».

«Добрыя судзьдзі».

(Вэска Пятроўка, Ігуменскае пэла, Сьмэлаўскай вол.). Нядаўна ў нас адчыналася свей Народнага суда 2 вучастку. Спэкалясь справа па абнаважаным пэраторных грэмадзян у мезьканінамі працоўна-фурманьнага падятку. Не паспэў скончыцца суд, як тут ня на ўсіх на вэчок пэамаляе пэнасьце, у якім прымаў удзел неваць член суду. Услужыўныя куліі ахэотна несьці самагонку. Пэспэ гэтага ня дэўне; чэму патэмны выган самагонкі на сьпэнасьце, а пэаадварот, пэшыраецца, ба той, каму належыць зьнацьце з гэтым злом, і свейм удзелам пэравае прэсульням учыньням. Бэспэ дэталі да гэта, што пэа пэлі самагонку ў тым самым пэамішканьні, дэ адмаўляе суд. Праба зьвернуць увагу на гэты прычынь належныя меры.

Год працы Савецкай Беларусі.

(З дакладу т. А. ЧАРВЯНОВА на сходзе дэлегатаў рабочых м. Менску 10 снежня 1922 году.)

У мінулым годзе мы пачалі сваю працу ў варунках толькі што пачаўшага сабою. Гэты наш найбольш бліжэй і найперш за ўсё ударны на нашых дзяржаўных установах. Скарачэнне, якое пачалося найперш за ўсё на установах, альбо першай, у самым дзяржаўным апарате, пайшло далей у кірунку скарачэння школьнага, будыўня і прадпрыемстваў, якія часткова альбо поўнасьцю жылі на кошт дзяржаўных рэсурсаў.

Нашы здабыткі.

Зьвяртаючыся да розных галін нашай гаспадаркі, мы павінны прызнаць, што нават у варунках надзвычайна цяжкага фінансаванага крызісу, які перажываў увесь край у працягу гэтага году, мы ўсё-ж такі, дзякуючы супольнай інтэнсіўнай рабоча-сялянскай жыхарства і мерпрыняццям улады, далі пэры выдатных дасягненняў.

Сельская гаспадарка.

Год уваргвай працы Савецкай улады ў адраджэнні сельскай гаспадаркі, се мерапрыяццці і палітыка ў адносінах да сялянства далі (зразумела, для тых варункаў, у якіх мы жылім перш) самыя лепшыя вынікі, далі больш таго, чаго мы маглі чакаць.

Калі мы сталі уважліва дасядаваць пытанні сельскай гаспадаркі, мы ўспыніліся, што ў мінулым сельска-гаспадарчым годзе сельская гаспадарка ў Беларусі дала найвышэйшыя вынікі ўсіх галінах, узмацнялася і выпраўляла свой абавязак перад дзяржаўна.

Дзяля характэрныя сучаснага становішча сельскай гаспадаркі возаем некаторыя даныя, якія гавораць аб яе становішчы ў першы год вайны. Увосі, параўноўваючы гэтыя даныя з данымі перапрашанага году, мы бачым, што нам не ўдалося ва ўсіх салінах сельскай гаспадаркі дасягнуць да таго становішча, якое было пры пачатку імпералістычнай вайны.

Параўноўваючы лічыбы ворнай зямлі гэтага году з лічыбай ворнай зямлі 1916 г., гэта знач, другасга году імпералістычнай вайны, мы бачым змянішчэнне блізка што на 11 працэнтаў. Але параўноўваючы гэтагоднюю лічыбы ворнае зямлі з лічыбай ворнае зямлі мінулага году, мы бачым наваліччэнне блізка што на 10 працэнтаў. Няпоўныя яшчэ весткі, якія маюцца ў цэнтральнай уваре Беларусі аб велічыні ворнай зямлі, за пятай азімымі пшэсцамі у гэтым 1922—1923 сельска-гаспадарчым годзе, даюць наваліччэнне ў параўнанні з мінулым годам на 10, а ў некаторых мясцях на 15 працэнтаў. Гэтае наваліччэнне ворнае зямлі сведчыць аб бесперочным узмацненні нашай сельскай гаспадаркі.

Гадоўля жывёлы.

Каб скарэціць наступнае наваліччэнне моцы нашай сельскай гаспадаркі, я застанаўлюся над складовічым нашата жывага інвентару.

Аказваецца, што становішча не такое бязрадаснае, якім яно выўлялася нам пры першым азімчэска-лешы а вяскаю. У параўнанні з 1915 годам лічыбы рабочых кавей у сялян у 1922 годзе змянішчалася прыблізна на адзін-паўтара процэнта. Колькі мы забяспечаны блізка што ў поўнай меры. За адзін толькі год мірнае працы лічыбы кавей на Беларусі наваліччалася блізка што на 8—8½ процэнтаў. Гэта значыць, што лічыбы кавей

вартаецца да нормы, што сельская гаспадарка ўзмацняецца, і ў зьвязку з гэтым можна спадзявацца, што ў найбольшым часе нашай сельскай гаспадарка-будзе забяспечана колькі блізка што тасамма, як у даваенным часе.

1922 год у параўнанні з 1915 годам дае значнае зьмянішчэнне лічыбы буйнай рагатай жывага блізка што на 14 процэнтаў, але параўноўваючы 1922 год з 1921-м, мы бачым, што ў мінулым годзе становішча было шмат горшае, а ў гэтым годзе мы маем ужо наваліччэнне блізка што на 11 працэнтаў.

Гадоўля сьвіней у Цэнтральнай Расеі за час вайны і рэвалюцыі пачыналася блізка што на 90 процэнтаў. На Беларусі гадоўля сьвіней змянішчалася на так рэзка. У параўнанні з 1915 годам мы маем перш зьмянішчэнне толькі на 18 працэнтаў, гэта знач, у некалькі разоў менш, чым тое зьмянішчэнне, якое заўважваецца ў Цэнтральнай Расеі. У параўнанні з мінулым годам у гэтым годзе наваліччэнне лічыбы сьвіней у нас на Беларусі не прымацнаецца. Чума мінулага году, якая пракацілася па ўсёй Беларусі, пашкодзіла сьвінаводству і дзеля гэтага мы маем перш у параўнанні з мінулым годам зьмянішчэнне на 2 працэнтаў.

Ураджай.

Ураджайнасць нашых палёў, якая стала павольна змянішчацца, пачынаючы ад 1914—1915 гадоў у выніку ваенных падзей, на сучаснага моманту не дае тых вынікаў, якіх мы хацелі-бы. Трэба зьвярнуць увагу на тое, што на пашарынае ворнае зямлі, але і на паваліччэнне ўраджайнасці нашых палёў, бо вначай наша праца будзе прыводзіць да таго. Бліжэй мы возьмем даныя 1916—1917 г. і даныя 1921—1922 г. і будзем параўноўваць, колькі Беларусі аграрыяты з аднае дзесяціны ворнае зямлі за гэтыя два перыяды, то мы убачым, што і дагэтуль пачынецца паступова зьмянішчэнне, а не наваліччэнне. Так, у адносінах да зямлі—у 1916 г. з аднае дзесяціны ворнае зямлі мы зьбіралі ў сярэднім 55,8 цудоў, у 1921 г. мы сабралі з аднае дзесяціны прыблізна 41,2 цуда, гэта знач, што зьмянішчэнне ўраджайнасці блізка што 15 цуда з дзесяціны і ў гэтым 1922 г. мы сабралі 41 цуд з дзесяціны.

Тод самы маючы выступас перад вамі, калі мы зьвернемся да іншых культурнаў, як авёс, ячмень і т. д. Дзеля гэтага, калі мы ў гэтым годзе маем гэтае наваліччэнне колькасці сельскай владарчых харчоў, гэта значыць, наваліччэнне валазай прадукцыі сельскай гаспадаркі ў параўнанні з мінулым годам, то гэтае наваліччэнне, як відзіць, ідэа галоўным чынам ад наваліччэння ворнае зямлі, некаторася аспяччэння лічыбы былі і некаторых іншых прычынаў, але ні ў выніку наваліччэння агульнай ўраджайнасці, гэта значыць, узмацняння культуры нашай сельскай гаспадаркі.

Забяспечана асць жыхарства харчамі.

Зьвяртаючыся да пытання аб забяспечанасці жыхарства, мы бачым, што ў 1916 годзе на аднаго жыхара прыходзілася 36 цудоў, а ў 1922 годзе калі 25 цудоў.

Роль Савецкай улады ў адраджэнні сельскай гаспадаркі.

Шукае пытанне, які-ж удзел прыняў урад у працы жыхарства над наваліччэннем ворнае зямлі і т. д.?

Трэба саравадзіва ацаніць тую пастанову, якая ўлада праводзіла ў жыццё, стараючыся стварыць на маршчасці найбольш імпульсаў да адраджэння сельскае гаспадаркі. Перш за ўсё рашчэрненне на тэрыторыю Беларусі асыяўнога дократу аб прапоўным карыстанні зямлі. Далей—ваша харчовае палітыка, якая выявілася ў замене харчовай раскладкі харчовым падаткам. Далей—усякі падмогі з боку ўлады ў справе палешшэння сельскай гаспадаркі. Прымаючы ўдзел ва ўсёй гэтай працы як цэнтральныя органы, ствараючы спрыяючыя варункі для працы, Савецкая ўлада, як відзіць, правідлова зразумела варункі ўздзення сельскай гаспадаркі пры наліччэнні валазай і лічыбы асобных дробных карыстачоў зямлі, і ў выніку гэтага мы маем той маловаж агульнага пад'ёму, які гаворыць аб нашых значных поспехах у сельскай гаспадарцы.

Наша прамісловасць.

Крыіс.

Гэтага пельга сказаць аб нашай прамісловасці. Тут становішча было і днпер бльш шмат горшае. Ня глядзячы да тое, што значную частку сродкаў дзяржаве прымалося кінуць на падтрыманне прамісловасці, ня глядзячы на тое, што рабочыя многіх галін нашай фабрычна-заводскай вырбачніцкай звачодзіліся ў наваліччэйнае цяжкае матарыяльнае умовах, сведчаць гэтым сваё разумеенне даўга і самалях ірзвель у мінуты цяжкага аднаміччэннага крызісу краю—які глядзіць на ўсё гэта наша прамісловасць, галоўным чынам, а прычым цяжкага фінансаванага крызісу у працягу мінулага году была бадай ва краю агульнай ліквіднаці. Гэта зусім адрэжвала калі сельскай гаспадарка пачала трохі развівацца і ўзмацняцца, дыя прамісловасць не магла забяспечыць гэту прамісловасць як патрэбным асыяўным капіталам, так і абаротнымі сродкамі, патрэбнымі для развіцця прамісловасці. Мы перажывалі у працягу гэтага году такія моманты, калі наша зарплата і ліквідная прамісловасць, а ў некаторых выпадках нават гарбарская прамісловасць прымушаны былі дзеля ўплаты нашай рабочым і служачым праддаваць свае тавары на палівіну ціхэй слайго кошту. З прычына пеклацкіх сродкаў мы часам прымушаны былі даваць нажывацца на наш шчот прыватным гандляром. Дзяржава не магла прысцілі па дапамогу прамісловасці, галоўным чынам, беларускай прамісловасці.

Праблемкі наваліччэння.

У жнітні месяца наша прамісловасць мотра амагалася за сваё існаванне. Была зачынена фабрыка «Вуляна», прыстапоўлены некаторыя прадпрыемствы ў Варэсаве, Мазыры і т. д. Мы гэта, ўсё перажылі.

Мне прышлося гэтымі днямі быць на нарадзе дырэктараў Групаўных Упраўленняў Беларусі, дзе кожны дырэктар наводзіў справядлівыя за ўвесь год. Усе Групаўныя Упраўленні, за выключэннем аднаго, пад'ярджалі, што, ды глядзячы на наваліччэйнае цяжкае умова, уладары хопіць трохі наваліччэнне свае абаротныя капіталы і гэтым стварыць умова, гарантаруючыя далейшае развіццё нашай прамісловасці. Наша гарбарская прамісловасць, напрыклад, у працягу гэтага году наваліччэла свае рэсурсы ў асобных аддзелах прыблізна на суму кола 118.000 цуд. Шкідная прамісловасць тасамма трохі ўзмацнялася і наваліччалася. Тое самае робіцца і ў прамісловасці апапала.

Становішча рабочых палешшчалася.

Беларускае палешшчэнне можа бачыць хопі-бы з таго, што аплата працы рабочым на нашых фабрыках і заводдах значна палешшчалася. Калі мы будзем параўноўваць

аплата працы на нашых фабрыках і заводдах з той аплатай працы, якая робіцца на буйных дзяржаўных прадпрыемствах, як Дачэцкі пугонны басейн, транспарт і іншыя, дыя мы павінны сказаць, што забяспечанне рабочых нашых прадпрыемстваў куды лепей, у некалькі разоў лепей, чымся забяспечанне тых буйных прадпрыемстваў, якія дая нашата жніцця і праца граюць найважлівую ролю. Калі сярэдні заробак рабочага на нашых прадпрыемствах прыблізна даходзіць да 300-400 міл. руб., дыя сярэдні заробак жалевіа-дарожніка на вышэй 100 мільёнаў, а сярэдні заробак шахцёра у Даббасе ня болей 40-50 мільёнаў руб.

Народная асвета.

Пытанні народнай асветы высуваюцца зараз на першы плян. Пытанні народнай асветы становяцца новымі—фронтам, на які Рэспубліка павінна зьвернуць самую пільную ўвагу.

Апдаючы галоўныя рэсурсы ўсіх Савецкіх рэспублік на самыя важныя галіны гаспадаркі, аднаўленне прамісловасці, ахову краіны і т. д., Савецкая Рэспубліка агулам не магла вылучыць дастатковыя сродкі на народную асвету. Відзачна, што цымч ірарг рэспублікаў, ад якіх адмаўлялася дзяржава, павінны быў ланрывацца за кошт тых рэсурсаў, якія мы павінны былі шукаць дадаткова да агульна дзяржаўных рэсурсаў на мншчэй і ў некаторым ліку зніжодзім.

Я стымюе на гэтым становішчы, у якім аказалася народная асвета у нас на Беларусі. Мы пачалі скарачаць лік культурна-асветных устаноў. Гэта скарачэнне цягнулася амаль на цэлы год і, ня глядзячы на гэта, нашы школы былі ў становішчы поўнага развалу, які адбыўся з гэты прычыны, што яны ня былі забяспечаны ўсім неабходным дзеля свайго існавання: не святлом, ні шклом, ні драўні і т. д. Урэшце—з прычынаў інаго, што ў школе працаваў галодны, абдзены, змучаны настаўнік, які ня мог усе свае сілы алацаць працы ў школе, які павінны быў рабіцца найбольшым рабочым, каб не памерці з галоду. Дзяржава агулам прымушана была ад-авіцца ад падтрымання школы і ўтрыманне яе палінула на гэтыя звыш, мясцовы бюджэт, ці, інакш кажучы, на мясцовыя сродкі да гэтага часу, малі ў дзяржавы копіць сілы правесці ўсеагульнае дармнае асветленне. Ці ў нас імя зроблена дзеля дастатковага забяспечання народнай асветы? Ці шмат энэргіі вачыла Савецкая ўлада, ці сьведома аднесліся рабочыя і сяляне да гэтага пытання? Зроблена ўсё, што было магчыма.

Усе мясцовыя сродкі ідаліся ў большай сваёй частцы на здавальненне патрбаў народнай асветы процэнтаў 45—50 з мясцовага бюджэту мы кінулі на падтрыманне нашых школ і побач з гэтым у працягу ўсяго году адбыўся бесперастаннае і скарачэнне, зьмянішчэнне культурна-асветных устаноў.

Забяспечанне школы і настаўнікаў.

Гэта пытанне асабліва абасцярылася селата, бо ўсе надзеі настаўніцтва на палешшчэнне існае становішча не апраўдалася, нават яшчэ пгоршылася. Настаўнікі траціць вадзю, а гэта вельмі блгадзя для школы.

Які ж тут можа быць выхад? Дзеля гэтага Савецкая ўлада мае на маце правядзене пельбэрдэй матарыяльнай базы пад школьнымі бюджэты і выгледзе нечага больш стойкага, чым савейкі рубель, што зьбяспечыла б нашых школьных працаўніка.

На зацьверджанне Зьезду Савету будзе паддзены праект па якому значная частка, а можа і больш, мясцовага харчовага запасу дзяржава павінна аддзя дзеля забяспечання школ. Гэта ёсць адзін з найбольш правідловых спосабаў забяспечання школы. Забяспечанне нашай школы харчовымі рэсурсамі, хлебам, які будзе выдавацца, як пэнсія, значна палешшчыць становішча школы. Мы спадзяёмся, што калі ніякі

удасца гэту адзіную базу (другой пельбэрдэй валюта, апрача хлеба, у нас, на жалі, няма) падвесці пад нашы школы, то ідзючы гэтам, мы будзем мець школы, якія пачнуць працаваць так, як зараз працуе наша прамісловасць, разнаважычы сваю вытворчасць да нормы мірнага часу.

Наш бюджэт.

Мы ў гэтым годзе заамацілі свой бюджэт, які мае зацьвердзіць Зьезд Саветаў. Калі мы ўнікнем у гэты бюджэт, дык пачынам, што азначнае мецца або галоўнае месца аддадзена расходам, зьвязаным з аднаўленнем народнай асветы, сельскай гаспадаркі і камунальнай гаспадаркі. Мы перавалі свой бюджэт у гэтым годзе на залатыя рублі. Калі 9 в паловай міл. руб. павінны зьлажыць усе нашы расходы: калі 25-30 процэнтаў стараемон выначыць на народную асвету, трохі меней—на ахову здароўя.

Адбудова гарадской гаспадаркі тасамма займае значную частку ў нашым бюджэце—калі 12-15 процэнтаў сродкаў райдзе на ўтрыманне міліцыі, адбудову дарог і мастоў і т. д. Ня глядзячы на ўсе скарачэнні, якія мы рабілі, складзодзіць расходную частку бюджэту, даходная частка ў залатых рублэх азначна меншал, і наш дэфіцыт па мясцовым бюджэце выяўляецца ў суме калі 4-х міл. руб. залатам. У даходную частку мы ўключылі ўсе залогі, працяжныя надбаўкі да агульна-дзяржаўных падаткаў, даходы з мяскасці, прадпрыемстваў, а нашай прамісловасці, рознага гатунку маючыя залогі і аборм і т. д.

Што рабіць у такіх выпадках, калі не хлапае грошай, Сав. Расей? Яна друкуе папяронае грошы і выпускае іх. У нас станна на друкавальніце грошай няма. А калі мы-бы нават і друкавалі такія папяронае грошы, дык заўтра-ж іх ніхто бы ня прымаў. Адзіны спосаб, які ў нас ёсць, гэта зьменшыць яно нашы расходы, не зьмянішчючы нашых даходаў. Тут дзедца адкава на пытанне аб тым, ці можам мы адмовіцца ад пельбэрдэй падатковай палітыкі, якую мы днпер праводзім? Адмовіцца ад такой палітыкі мы ня можам, а, паадварот, нам праддэцца яе ўзмацаваць яшчэ болей. Вось тое агульнае становішча Сав. Беларусі, тая мерапрыяццці, якія нам трэба зьдзейсціць па ўсіх вобласцях. Толькі такі чынам мы здобдем сродкі, каб палешшчыць наша становішча і наваліччюць нашу працу мінімальнымі сродкамі.

Сав. Беларусь у міжнароднай палітыцы.

22-га лютага 1922 г. урад Сав. Беларусі выдў выдат на ўдзел ад імя Беларусі ў агульна-Еўрапейскай алаваміччай канферэнцыі ў Гаўгу. Беларусь ў Гаўгу была прадстаўлена, а непазможна рэспубліка, даўшм свае паважодныя тэй дэлегаціі якая ад імя Расеі адправілася ў Гаўгу 10-га мая Беларусі, пры сваіх наўзнакомых падрысала з аідэалічнай камісіяй Ціў Нацпелу яноду ў цятавыні аб выдчы дашчодзі Народнаму Камісарыяту Аховы Здароўя Беларусі 19-га мая ў Гаўгу было падпісана ад імя Беларусі ішо мандату не згодна на пал. тчыных, так і на эканамічных цятавыных, а 3-га мая на цятавыных фінансавых і транспарту з буржуазнымі дзяржавамі Заходняй Еўропы. Гэта асьвежыла гэтага году Правадчым Цэнтр. Выканаўчага Камітэту Інтэрнацыянальн тую згоду, якая была падпісана паміж Імпералічнай а аднаго боку, паміж Расей, Украйнай, Беларуская і Закардавам з другога боку, у маі імя Імпералічнай прывала Беларусі «да юра» незалежнай дзяржавы і прапануе Беларусі ўступіць з Імпералічнай у аьсіамі. Аб гэтым прысалава сьлюды навадзямельнае за подпісае нажыккага прэзідэнта Вірха Гэтца факты кождэ самі на сабе. Яны кажуць аб тым, што Беларусь у кождым выпадку выгудзіла як незалежна дзяржава работат.

АДКРЫТА ПАДПІСКА НА УСЕ ГАЗЕТЫ НА СТУДЗЕНЬ М-Ц 1923 Г.

Умовы падпіскі на МЯСЦОВЫЯ ГАЗЕТЫ з дастаўкай і перасылкай:

Звычайная	Льготная
1. «Савецкая Беларусь» 1000 р.	600 р.
2. «Звезда» 1200	700
3. «Звезда» з прылжж. «Бел. Деревня» 1400	1000
4. «Векер» 1000	600
5. «Млот» 600	400
6. «Красная Смена» —	100
7. «Юный Пахарь» —	50
8. «Югэр Арбайтэр» —	50

Льготная падписка на газету «Звезда» з прылжж. «Бел. Деревня» прымаецца выключна за сцяг.

Выд. 3 разы на тыдзень

1 раз

2 разы на тыдзень

Розьнічная цана:

«Звезда»	60 р. за нумар.
«Векер»	50

Льготная падписка прымаецца выключна ад рабочых арганізацый і членаў КПБ і РСМ.

Падпісчыкам, якія падпісваю плату ўнясуць насля 31-га сьнежня, газеты за ранейшыя дні выдавацца ня будуць.

Умовы падпіскі на ЦЭНТРАЛЬНЫЯ ГАЗЕТЫ без дастаўкі:

«Лев ВЦИК» 1500 р.	«Труд» 1500 р.
«Правда» 1500	«Беднота» 1200 р.
«Экспон. Жизнь» 1500	«Раб. Масква» 600 р.

Розьнічная цана:

«Лев ВЦИК»	80 р. за 1 эк.
«Правда»	75
«Эксп. Жизнь»	75
«Труд»	80
«Беднота»	50

ПАДПІСКА на азначаных у гэтай абвешчцы панах будзе прымацца толькі да 27-га сьнежня г. г. пасля ж гэтага тэрміну падписка будзе прымацца па розьнічнай цане.

Да ведама падпісчыкаў ад паведаў, мястэч. і валас. падписка на цэнтральныя газеты прымаецца без дастаўкі. Почтай цэнтр. газеты перасылкацца ня будуць.

Падписка прымаецца ў Менску ў Белтрэстдруку, Петрапаўлаўск., 8, ва ўсіх гарадох, у аддзяленьнях Белтрэстдру (быўш. Контрагентства) і ва ўсіх поч.-т. кантор

Тэатр на весцы.

(Вяска Ланараўчы, Сёмкава-Гарадзецкай вол., Менскага пас.)

Білія і бурліць вяска Ланараўчы ў дзень першага ў спайм жыццё, сьнежкаю. Гоман, крык і радасьць старых і малых.

Грамады людзей у рознакаляровых вопратках сыплюць адзін перад другім к а тэатру свайго сьветача — вясковага тэатру. Нават прыгранічныя «сьлескі» і тыя, дурьбішчыя на выперадкі, сыпшаюцца ў гэты храм. Толькі і чуна з вуснаў людзей сьмех ды радасьць беларускай п'есе.

І хто гэта мог бы казі падумаць, што гэта моладзь так шчыра, любе і паваліе працу? Хто б гэта казі сказаў, што гэта моладзь з дапамогай настаўніка створа гэтакі цікавы вешар? Я гэта можна было спадзявацца што моладзь, ня бачачы тэатру, выйдзе на сцэну?

Але ж яна выйшла хоць, вядома,

як на першы раз, і на зусім ужо добра. Але за першым подыхаты ніколі неўга скардзіцца. Наадварот, трэба радавацца, бачачы ў моладзі такі нахіл і імкненьне да працы. Патрэбны толькі кіраўнікі, якія ікіравалі б працай. З боку масцовых арганізацый таксама патрэбна была б дапамога, каб не мятар'яльна, дык хоць маральна. Але вяска наадварот: у часе пастаноўкі беларускай п'есы адчуваліся нейкія квіны і няпрыхільнасьць з боку не каторых асобаў.

Але моладзь, як будаўнік новага жыцця, паваліе працу, не зьвяртаючы увагі ні на якія п'ябочныя перашкоды.

Няхай жа гэта першая шчырая праца і імкненьне да не паслужыць добрым прыкладам для другіх!

Алесь М.

будуць вызвалены спецыяльнай камісіяй.

У адносінах да разьмеру платы студэнтаў дзеліцца на 2 катэгоры: працоўнае і непрацоўнае. Першая з іх дзеліцца на тры разрады: першы разрад — 15 руб. золатам у год, другі — 10 р., трэці — 6 р. Непрацоўнае студэнцтва плаціць па 50 руб. золатам на год. Дзеля вырашэньня пытаньняў, зьвязаных з вызваленьнем ад платы і разьбіўкі на разрады, пры кожным ВУЗ наладжывецца асабная камісія з прадстаўнікаў ад праўдзеньна ВУЗ, КПБ, РСМ, ЦВК і Савпрафбелу. Ад платы зусім вызваляюцца рабфак, члены РКП, РСМ, а таксама асобы, якія знаходзяцца на ўтрыманьні членаў РКП, дзеі прафэсарска-настаўніцкага персаналу ВУЗ-аў і асобы, якія замандаруюцца Савпрафбелам, заробак якіх ня вышэй вызначанага Савпрафбелам мінімуму.

Бюльлетэнь № 136

Менскай Мэтэаролёгічнай Станцыі Галоўнай Фізычнай Абсэрваторыі пры Менскай Дасьледчай Балотнай Станцыі. За 13-га і 14-га сьнежня 1922 году

СТРУМЕНТ.

	1 гадзіна дню.	9 гадз. вечара.	7 гадз. раніцы
Баромэтр	740,7 ^{mm}	741,8 ^{mm}	738,7 ^{mm}
Тэрмомэтр	1,4°	1,2°	1,8°
Максымальны тэрмомэтр	1,4°	2,5°	1,8°
Мінімальны тэрмомэтр	0,5°	1,0°	0,6°
Вільгаць паравуаўчая	98%	100%	98%
Асады ў міліметрах	—	—	1,3
Грунтавы тэрмомэтр на глыбіні 0,8 м.	0,6°	0,6°	0,6°
Флюгэр (сіла ветра — мэтр у секунду)	3 Пн.3 — 5	3 Пн.3 — 3	3 — 3

Дзень, вечарам і почту дробны дождж.

Бібліаграфія.

Выйшаў з друку № 1 (за сьнежань мес.) журнал «ПОДЫМЯ».

Змест першага №:

1. Навы заданьні (ад. рэдакцыі)
2. Цішка Гартыш — На дарозе да будучыня. Верш.
3. Сельскі мітынг. Верш.
4. М. Чарот — Зімою. Верш.
5. Плывём к прыгожай сьветлай далі. Верш.
6. А. Гурло — У жылцевай кузьні. Верш.
7. На працу. Верш.
8. У зорную ноч. Верш.
9. А. Александровіч — Раіна. Верш.
10. Я. Журба — Будаўніком новага жыцця. Верш.
11. З. Вядуля — Адалата пану. Паэма.
12. Немаўскі — Над Броманью. Апаэдыя.
13. В. Подоль — Заняпад усёсьветнай гаспадаркі і усёсьветнага фашызму.
14. З. Ж. — І студзень — рэвалюцыйна-гістарычнае сьвята Савецкай Беларусі.
15. У. Ігнатоўскі — Сучасная вайка рэвалюцыя і нацыянальнае пытаньне.
16. Я. Пятровіч — Чым выкажэцца эканамічнае аб'яднаньне Савецкіх Рэспублік.
17. З. Вядуля — Тэатр і выхаваньне мас.
18. З. Жылуніч — Аб крытыцы «Восмя на вогнішчы» і ашча аб саміх «Восмя на вогнішчы» М. Чарота.
19. М. Грамыка — пазані аб рэвалюцыі і рэвалюцыя ў пазані.
20. Гвалты над формай (Ніба — паэма).
21. М. Марозоўскі — Навакол поміскага сойму.
22. Ёўганіс.
23. Хроніка беларускае культуры.

Па Менску.

Сьвённа — сьвята моладзі

З прычыны чацвёртай гадавіны Кам. Саюзу Моладзі Беларусі ўсе вучні м. Менску дзеньня, 15-га сьнежня, звальняюцца ад працы ў школах.

Учэсьць К. С. М. Беларусі

У сераду, 13 сьнежня, у вучары ў будынку Бюшай Кавэінай Гімназіі адбылося сьпеца чацвёртай гадавіны істываньня К. С. М. Б. Усёй сьпранай урачыстасьцю кіравала ачэбнік, ікая істнуе пры першай пачэрнай школе для дарослых.

спартыўны гурток «Спартак» даў пэкалькі сваіх нумароў.

Сьлед добрага ўражаньня аставілі на вучнях струны аркестр і балет, які выканалі маленькія дзэчучаткі. Дзяклямацый ў трох мовах: беларускай, жыдоўскай і расейскай пакінулі ва прысутных значны сьлед здаволенья.

Плата ў вышэйных школах.

У хуткім часе ва ўсіх вышэйных школах Беларусі будзе ўведзена плата за вучэньне, прычым плаціць павінны будуць усе студэнта, за выважэньнем тых, якія

Згублены:

- Пашп. гадавы. выд. Каролінскім Вал. Вык. Кам. за № 40. Каленік Н., кв. 60 м. р.
- Пасьведч. па наружні. віду. выд. Мазырскім Пав. Ваен. Кам., Шуэтарман Р., кв. 61 м. р.
- Учотн. карт. выд. Мазырскім Пав. Ваен. Кам. за № 199/а. Бэбр І., кв. 62 м. р.
- Пасьведч. аб сканч. 5 клісы Мазырск. прац. школы, Скародзіцкая Х., кв. 63 м. р.
- Учотн. карт. выд. Мазырскім Пав. Ваен. Кам. за № 2. Фрыдман М., кв. 64 м. р.
- Пасьведч. выд. 1-ай Мазырск. савецк. школы, Хазановіч О., кв. 65 м. р.
- Учотн. карт. выд. Мазырскім Пав. Ваен. Кам. № 4554. Багданік П., кв. 66 м. р.
- Пашп. выд. Мазырск. Пав. Міліц., Фурман Н., кв. 67 м. р.
- Пашп. выд. Мазырск. Пав. Міліц. Абрамовіч С., кв. 68 м. р.
- Дапрыз. учотн. карт. выд. Мазырскім Усеабучам № 412, Савежа А., кв. 69 м. р.
- Учотн. конск. карт. выд. Мазырскім Пав. Ваен. Кам. № 99, Арцшынкі М., кв. 70 м. р.
- Учотн. карт. бестэрмінова-апуская, выд. Гомельскім Пав. Ваен. Кам., Кузьмінці Н., кв. 71 м. р.
- Учотн. карт. выд. Лучыцкім Вал. Ваен. Аддз. № 1165, Шах В., кв. 72 м. р.
- Членская кніж. выд. саюз. хімікаў № 80, Краснэр Э. І., кв. 37-б.
- Пасьведч. выд. Управ. Паліграф. Прамыслов. Соснін І. Б., кв. 38-б.
- 1) Часов. пасьведч. выд. Спортцэнтрам; 2) адпускіны Чырвонцэрмі. біл. выд. Менск. Пав. Ваен. Кам. Хількевіч Н. А., кв. 39-б.
- Часов. пасьведч. выд. Менск. Спортцэнтрам № 933, Бэйлін Е. А., кв. 40-б.
- Парт. біл. выд. 397-м палком 133 брыгад, Гурвіч М. І., кв. 41-б.
- Парт. біл. выд. Менск. арганізац. КПБ № 700635, Гульбіннікаў Н. С., кв. 42-б.
- Часов. пасьведч. аб сканч. курсу ўсеабучу, выд. Ігуменскім Пав. Ваен. Кам., Чорны Н. В., кв. 43-б.
- Кіж. выд. Сац. Аленай Станкевіч О. С. кв. 44-б.
- Часов. пасьведч. выд. Ваен. спортцэнтрам за № 550, Леван М. С., кв. 45-б.
- 1) Лічн. карт. выд. Менск. Пав. Ваен. Кам.; 2) карт. біжэ працы, Ціхамірава І. І., кв. 26-б.
- Членскі біл. выд. саюз. друкароў, Гордан Ш. Ш., кв. 27-б.
- Членскі біл. выд. Гомельскім губ. кам. РКМ за № 2268, Сілепі С. Е., кв. 28-б.
- 1) Літар. на праязд па чыгун., выд. ДПУ; 2) арматурна сьпіс, выд. Паграп. Асобн. Аддз. № 3, Воні-Вудатава Э. Т., кв. 29-б.
- Членск. кніж. выд. саюз. медыцын. і сьвятарн. працаўн. за № 6, Старобін Г. С., кв. 30-б.
- Мэтрычн. выд. выд. Цэнтразаксам, Вініч П. Е., кв. 31-б.
- Кіж. выд. сац. аленкой чыг. за № 1682, Александровіч А. Ф., кв. 32-б.
- Пашп. бестэрм., выд. Дуніскай Вал. Упр. Горадзеньскай губ. за № 154, Сідар Ц. Ф., кв. 33.
- Мэтрычн. выд. выд. Цэнтразаксам, Поім Л. У., кв. 34-б.
- Лічн. карт. выд. Самарскім Пав. Ваен. Кам., Голуб І. М., кв. 35-б.
- Лічн. карт. выд. Вітбек. Пав. Ваен. Кам., Васіловіч І. Д., кв. 36-б.
- Пашп. кніж. бестэрм., выд. Менск. Мяшч. Ул. за № 1206, Барысавіч Б. Н., кв. 194.
- Мэтрычн. выд. выд. Цэнтр. Зансам. Дыкштэйн Ф. І., кв. 195.
- 1) Лічн. карт. выд. Астрашынск-Гарадзеньскім Вал. Ваен. Аддз.; 2) учотн. карт. на кая, выд. Астрашынск-Гарадзеньск. Вал. Вык. Кам., Ярохавіч Т. Г., кв. 195.
- 1) Лічн. карт. выд. Ігуменскім Пав. Ваен. Кам.; 2) учотн. карт. на кая, выд. Пярэжырскай Вал. Вык. Кам., Гучок К. О., кв. 197.
- Учотн. карт. на кая, выд. Заслаўскім Вал. Вык. Кам. № 1049, Швэд В. С., кв. 198.
- Пасьведч. асобн. выд. навароў выд. саюз. народн. сувязі № 55 дэпо Аляксандр. чыгун., Сухановіч Р., кв. 226.

- Н. І., кв. 199.
- Учотн. карт. на кая, выд. Сёмкава-Гарадзеньск. Вал. Ваен. Аддз., Зенчык І. А., кв. 200.
- Лічн. карт. выд. Сеньнінскім Вал. Вык. Кам. № 27, Камініскі В. Ф., кв. 201.
- Лічн. карт. выд. Астрашынск-Гарадзеньскім Вал. Вык. Кам., Кручкоўскі П. С., кв. 202.
- Лічн. карт. выд. Менск. Пав. Ваен. Кам. № 159, Янушкевіч В. А., кв. 203.
- Учотн. карт. на кая, выд. Заслаўскім Вал. Вык. Кам. № 133, Крыванос Я. О., кв. 204.
- Учотн. конск. карт. выд. Заслаўскім Вал. Вык. Кам. № 151, Тарлец Ф. О., кв. 205.
- Лічн. карт. выд. Менскім Пав. Ваен. Кам. № 333, Шымета І. І., кв. 206.
- Явачн. карт. выд. Менск. Пав. Ваен. Кам. 6472, Левін Н. С., кв. 207.
- Пашп. выд. Кізанскім Штаб. Міліц., Ламейка Н. О., кв. 208.
- Пашп. выд. Маскоўскім Штаб. Міліц., Рачно-Віткоўскай М. А., кв. 209.
- Лічн. карт. выд. Старасельскім Вал. Ваен. Аддз., Мілашэўскі І. І., кв. 210.
- Лічн. карт. выд. Сеньнінскім Вал. Вык. Кам., Януковіч Д. А., кв. 211.
- Пашп. выд. Штаб. Менск. Гар. Міліц., Мільян М. А., кв. 212.
- Учотн. карт. выд. Сёмкава-Гарадзеньскім Вал. Ваен. Аддз. № 18, Балян Л. А., кв. 214.
- Лічн. карт. выд. Ігуменскім Пав. Ваен. Кам., Шырво М. С., кв. 220.
- Пашп. выд. Віленскай будзёнай паліттай за № 1984, Павяграду Н. І., кв. 221.
- Лічн. карт. выд. Амільнскім Вал. Вык. Кам. за № 52, Шейн А. П., кв. 222.
- Лічн. карт. выд. Менск. Пав. Ваен. Кам. № 401, Некраш В. Ф., кв. 224.
- 1) Пасьведч. асобн. выд. Упр. народнай сувязі; 2) членск. кніж. выд. саюз. народн. сувязі № 55 дэпо Аляксандр. чыгун., Сухановіч Р., кв. 226.